

Sivistys- ja tiedejaostolle

Taitojärjestön toimintaedellytysten turvaaminen

Taitojärjestö on valtakunnallinen, kaksikielinen käsi- ja taideteollisuusalan neuvontajärjestö, johon kuuluu 16 alueellista Taitoyhdistystä ja sen toimintaa ohjaa Taitoliitto. Käsityöneuvonnan tehtävänä on opastaa ja kouluttaa kädentaitojen osaamiseen, tukea käsityöalan yrittäjyyttä sekä ylläpitää ja kehittää suomalaista käsityökulttuuria. Taitoliitto akkreditoitiin vuonna 2020 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen asiantuntijaksi Suomessa.

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:lle myönnettyä valtionavustusta on leikattu vuodesta 2011 noin 27 % (ks. taulukko) eikä avustukseen ole kohdentunut indeksikorotuksia. Samanaikaisesti kunnat ovat säästösyistä pienentäneet alueellisille yhdistyksille maksettavia toiminta-avustuksia tai lopettaneet yhdistysten avustukset kokonaan. Leikkausten seurauksena yhdistykset ovat joutuneet sopeuttamaan toimintaansa sulkemalla toimipisteitä, osa-aikaistamalla työsuhteita ja irtisanomalla henkilöstöä sekä supistamalla neuvonta- ja kurssitoimintaa. Alueellisten yhdistysten toimintaa on erityisesti jouduttu karsimaan pienemmillä paikkakunnilla.

Taulukko. Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n valtionavustus vuosina 2011-2021

Vuosi	Valtionavustus	Alueellisille yhdistyksille	Liitolle	Järjestön yhteiseen toimintaan
2011	2 883 500	2 453 800	274 700	155 000
2012	2 505 000	2 112 000	260 000	133 000
2013	2 500 000	2 112 000	260 000	128 000
2014	2 500 000	2 112 000	260 000	128 000
2015	2 500 000	2 090 000	260 000	150 000
2016	2 151 000	1 730 000	260 000	161 000
2017	2 145 000	1 732 000	260 000	153 000
2018	2 145 000	1 713 000	260 000	172 000
2019	2 145 000	1 689 000	260 000	196 000
2020	2 105 000	1 648 000	255 000	202 000
2021	2 105 000	1 633 000	262 000	210 000

Taitojärjestö on Suomen suurin yksittäinen käsityöalan työllistäjä. Sen palveluksessa on 147 käsityöneuvojaa ja sekä 134 käsityöalan kurssiopettajaa. Lisäksi järjestö työllistää muita käsityöalan ammattilaisia tilaamalla ja välittämällä näiden tuotteita.

Vaikka käsityön merkitys on usealla taholla oivallettu uudelleen, on Taitojärjestön taloudelliset toimintaedellytykset vaarantumassa. Taloustutkimuksen (2018) mukaan joka kolmas suomalainen harrastaa käsityötä säännöllisesti. Huoli ilmastonmuutoksesta ja maapallon kantokyvyn kestävyyydestä sekä tiedontarve tuotteiden alkuperästä ovat kasvattaneet kansalaisten kiinnostusta oppia valmistamaan, korjaamaan ja huoltamaan tuotteita itse. Resurssiviisaaseen kuluttamiseen

tarvittavien taitojen ohella käsityöllä on vahva yhteys ihmisten kokemaan hyvinvointiin.

Maailmalla ihmisten kulutuskäyttäytymisen muutokset yhä yksilöllisempien tuotteiden kuluttamiseen ovat avaamassa uudenlaisia markkinoita suomalaiselle käsityölle. Ulkomaanviennin potentiaali on tällä hetkellä merkittävä ja se mahdollistaisi monen käsityöläisen ansiotason merkittävän kohottamisen ja kokoaikaisen työllistymisen alalle. Valitettavasti järjestöllä ei kuitenkaan ole tällä hetkellä riittävää henkilöresurssia tukea käsityöläisiä uudessa toimintaympäristössä.

Digitalisaatio mahdollistaa uudenlaiset palvelut myös käsityöneuvonnassa. COVID-19 epidemian myötä järjestö on laajentanut palvelujaan etäneuvonnan ja -koulutuksen puolelle. Niukoista toimintaresursseista johtuen, digitaalisten palveluiden kehittäminen on järjestössä ollut kuitenkin hankalaa. Taitojärjestössä on tarve yhteisen digitaalisten palveluiden verkkoalustan kehittämiseen ja jonka toteuttamiseen tarvittava summa on 200 000 €. Kyseistä summaa ei kuitenkaan ole mahdollista irrottaa nykyisestä avustuksesta ilman, että perustoiminta vaarantuisi.

Keskeistä on, että kädentaitojen neuvontaa, kulttuuria, tapahtumia sekä tukea yrittäjille voidaan tarjota laajasti myös tulevaisuudessa. Jotta voimme turvata neuvontatyön valtakunnalliset toimintaedellytykset ja pitää toiminnan saavutettavana asuinpaikasta tai varallisuudesta riippumatta, tulee Taitojärjestön valtionavustus korottaa vuoden 2011 tasolle eli 2,8 milj. euroon. Tällä voidaan turvata käsityöneuvonnan tulevaisuus Suomessa ja ylläpitää valtakunnallista toimintaverkostoa, edistää Suomen valtion allekirjoittamaa aineettoman kulttuuriperintösopimuksen toimeenpanoa sekä edistää käsityöalan työllisyyttä.

Minna Hyytiäinen
Toiminnanjohtaja

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry